HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

26 martie 2026 *

„Trimitere preliminară – Cooperarea judiciară în materie civilă – Regulamentul (UE) nr. 650/2012 – Articolele 1, 3 și 4 – Domeniu de aplicare – Noțiunea de «succesiune» – Legat *ex lege* acordat ca urmare a sprijinului acordat de îngrijitor defunctului în timpul vieții acestuia – Competența generală a unei instanțe judecătorești dintr-un stat membru de a hotărî cu privire la succesiune în ansamblul său”

În cauza C-618/24 [Isergartler] [i],

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Oberster Gerichtshof (Curtea Supremă, Austria), prin decizia din 10 septembrie 2024, primită de Curte la 24 septembrie 2024, în procedura

XK,

TR,

VQ

împotriva

SM,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul I. Jarukaitis, președinte de cameră, domnii M. Condinanzi și N. Jääskinen (raportor), doamna R. Frendo și domnul A. Kornezov, judecători,

avocat general: domnul J. Richard de la Tour,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru XK, TR și VQ, de M. Kinberger, Rechtsanwalt;

* Limba de procedură: germana.

[i] Numele prezentei cauze este un nume fictiv. El nu corespunde numelui real al niciuneia dintre părțile din procedură.

– pentru Comisia Europeană, de M. Wasmeier și W. Wils, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 4 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (JO 2012, L 201, p. 107).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între XK, TR și VQ, care au reședința în Germania, pe de o parte, și SM, cu reședința în Austria, pe de altă parte, în cadrul procedurii succesorale deschise în urma decesului, survenit în anul 2021, al fostei partenere a lui SM, care fusese sprijinită de acesta din urmă în calitate de îngrijitor până la deces.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Considerentele (7)-(9), (11), (14), (34) și (59) ale Regulamentului nr. 650/2012 au următorul cuprins:

„(7) Funcționarea corespunzătoare a pieței interne ar trebui facilitată prin eliminarea obstacolelor din calea liberei circulații a persoanelor care se confruntă în prezent cu dificultăți în exercitarea propriilor drepturi în contextul unei succesiuni cu elemente de extraneitate. În spațiul european de justiție, cetățenii trebuie să își poată organiza din timp succesiunea. Trebuie garantate într-un mod eficient drepturile moștenitorilor și legatarilor, ale altor persoane apropiate defunctului, precum și ale creditorilor succesiunii.

(8) Pentru a atinge obiectivele respective, prezentul regulament ar trebui să reunească dispoziții privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea – sau, după caz, acceptarea –, forța executorie și executarea hotărârilor judecătorești, a actelor autentice și a tranzacțiilor judiciare și privind crearea unui certificat european de moștenitor.

(9) Domeniul de aplicare a prezentului regulament ar trebui să includă toate aspectele de drept civil referitoare la patrimoniul unei persoane decedate, și anume la toate formele de transfer de bunuri, drepturi și obligații din cauză de deces, fie că este vorba de un act voluntar de transfer în temeiul unei dispoziții pentru cauză de moarte, fie de un transfer sub forma succesiunii *ab intestat*.

[…]

(11) Prezentul regulament nu ar trebui să se aplice altor domenii de drept civil decât succesiunilor. Din motive de claritate, o serie de chestiuni care ar putea fi văzute ca având o legătură cu materia succesiunilor ar trebui excluse în mod explicit din domeniul de aplicare a prezentului regulament.

[…]

(14) Drepturile de proprietate și bunurile constituite sau transferate altfel decât prin succesiune, de exemplu prin liberalități, ar trebui, de asemenea, să fie excluse din domeniul de aplicare al prezentului regulament. Cu toate acestea, legea specificată în prezentul regulament drept lege aplicabilă succesiunii este aceea care stabilește dacă liberalitățile sau alte forme de dispoziții *inter vivos* având ca efect constituirea unui drept real înaintea decesului ar trebui să facă obiectul unui raport sau al unei reducțiuni cu ocazia calculării cotelor-părți din succesiune ale beneficiarilor, în conformitate cu legea aplicabilă succesiunii.

[…]

(34) În interesul funcționării armonioase a justiției, ar trebui evitată pronunțarea de hotărâri contradictorii în state membre diferite. În acest scop, prezentul regulament ar trebui să prevadă norme generale de procedură similare celor proprii altor instrumente ale Uniunii din domeniul cooperării judiciare în materie civilă.

[…]

(59) Având în vedere obiectivul său general, care este recunoașterea reciprocă a hotărârilor pronunțate în statele membre în materie de succesiuni, indiferent dacă astfel de hotărâri au fost pronunțate în cadrul unor proceduri contencioase sau al unor proceduri necontencioase, prezentul regulament ar trebui să stabilească norme cu privire la recunoașterea, forța executorie și executarea hotărârilor judecătorești similare celor ale altor instrumente ale Uniunii în domeniul cooperării judiciare în materie civilă.”

4 Articolul 1 din acest regulament, intitulat „Domeniul de aplicare”, are următorul cuprins:

„(1) Prezentul regulament se aplică succesiunilor privind patrimoniile persoanelor decedate. […]

(2) Sunt excluse din domeniul de aplicare al prezentului regulament:

[…]

(e) obligațiile de întreținere, altele decât cele pentru cauză de moarte;

[…]

(g) drepturile de proprietate și bunurile constituite sau transferate altfel decât prin succesiune, de exemplu prin liberalități, prin proprietatea comună căreia i se aplică dreptul partenerului supraviețuitor, prin planurile de pensii, prin contractele de asigurare și acordurile similare, fără a aduce atingere articolului 23 alineatul (2) litera (i);

[…]”

5 Articolul 3 din regulamentul menționat, intitulat „Definiții”, prevede la alineatul (1) litera (a):

„În sensul prezentului regulament:

a) «succesiune» înseamnă succesiunea privind patrimoniul unei persoane decedate și acoperă orice formă de transfer de bunuri, drepturi și obligații pentru cauză de moarte, fie că este vorba de un act voluntar de transfer, sub forma unei dispoziții pentru cauză de moarte, fie de un transfer sub forma succesiunii *ab intestat*;”.

6 Potrivit articolului 4 din același regulament, intitulat „Competența generală”, instanțele judecătorești din statul membru în care defunctul își avea reședința obișnuită în momentul decesului sunt competente să hotărască cu privire la succesiune în ansamblul său.

7 Articolul 21 din Regulamentul nr. 650/2012, intitulat „Norma generală”, prevede la alineatul (1):

„Sub rezerva cazului în care prezentul regulament cuprinde dispoziții contrare, legea aplicabilă succesiunii în ansamblul său este cea a statului în care defunctul își avea reședința obișnuită în momentul decesului.”

8 Articolul 22 din acest regulament, intitulat „Alegerea legii”, prevede la alineatul (1):

„O persoană poate să aleagă ca legea care să se aplice succesiunii sale în ansamblu său să fie legea statului a cărui cetățenie o deține în momentul alegerii legii sau la data decesului.

[…]”

9 Articolul 23 din regulamentul menționat, intitulat „Domeniul de aplicare al legii aplicabile”, prevede la alineatele (1) și (2):

„(1) Legea stabilită în temeiul articolelor 21 sau 22 reglementează succesiunea în ansamblul său.

(2) Această lege reglementează, în special:

[…]

(h) partea din patrimoniul succesoral de care se poate dispune, rezervele succesorale și alte restricții privind libertatea de a dispune pentru cauză de moarte, precum și pretențiile pe care persoanele apropiate defunctului le-ar putea avea față de patrimoniul succesoral sau față de moștenitori;

(i) obligațiile privind raportul sau reducțiunea liberalităților la calcularea cotelor-părți din succesiune ale diverșilor beneficiari;

[…]”

Dreptul austriac

10 Articolul 677 din Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch (Codul civil general), în versiunea aplicabilă în litigiul principal (denumit în continuare „ABGB”), prevede:

„(1) Persoana apropiată defunctului care l-a îngrijit în mod considerabil cel puțin șase luni în ultimii trei ani înaintea decesului are dreptul la un legat *ex lege*, cu condiția să nu fi primit liberalități sau să nu se fi convenit o remunerație pentru aceste îngrijiri.

(2) Prin îngrijire se înțelege orice activitate prin care persoanei care necesită îngrijire i se oferă în măsura posibilului asistența și ajutorul necesare, precum și posibilitatea de ameliorare pentru a duce o viață autonomă, în funcție de nevoile sale.

(3) Sunt considerate persoane apropiate defunctului cele care sunt aflate în cercul moștenitorilor legali ai defunctului, soțul, partenerul civil sau partenerul de viață al acestuia și copiii lor, precum și partenerul de fapt al defunctului și copiii acestuia.”

11 Articolul 678 din ABGB prevede:

„(1) Valoarea legatului depinde de natura, durata și conținutul prestațiilor.

(2) Legatul se acordă dincolo de rezerva succesorală și alte prestații legate de moștenire, cu excepția cazului când defunctul a dispus altfel. Legatul poate fi retras numai dacă există un motiv de dezmoștenire.”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

12 Din decizia de trimitere reiese că fosta parteneră a lui SM a decedat în anul 2021 și că, până la data decesului său, aceasta avea reședința în Austria.

13 Printr-o decizie a Bezirksgericht Zell am See (Tribunalul Districtual din Zell am See, Austria), succesiunea defunctei a fost atribuită lui XK, lui TR și lui VQ, toți trei având reședința în Germania.

14 SM, care a sprijinit-o pe defunctă în calitate de îngrijitor în cursul celor trei ani anteriori decesului său, solicită plata unei sume de 57 200 de euro care i-ar fi datorată pentru sprijinul pe care i l-a acordat defunctei în timpul vieții sale, întemeindu-se în această privință pe articolul 677 din ABGB, care prevede, în acest cadru, acordarea unui „legat *ex lege*” (denumit în continuare „măsura în discuție în litigiul principal”).

15 Landesgericht Salzburg (Tribunalul Regional din Salzburg, Austria) a respins acțiunea formulată în această privință de SM pentru lipsa competenței internaționale. Acesta a apreciat că, deși măsura în discuție în litigiul principal se prezenta, desigur, în dreptul național, sub forma unui legat *ex lege*, aceasta urmărea în realitate să îl despăgubească pe îngrijitor pentru sprijinul oferit defunctei în timpul vieții acesteia. În consecință, potrivit acestei instanțe, o astfel de măsură trebuia calificată drept „creanță” care intra sub incidența dreptului obligațiilor și, prin urmare, nu intra în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 650/2012.

16 SM a declarat apel împotriva acestei decizii la Oberlandesgericht Linz (Tribunalul Regional Superior din Linz, Austria), care, prin hotărârea din 12 iunie 2024, a admis apelul. Această instanță a considerat în esență că domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 650/2012 se extinde la toate aspectele de drept civil ale succesiunii. Or, întrucât măsura în discuție în litigiul principal constituie un legat *ex lege*, a cărui natură ar fi analoagă celei a unei rezerve succesorale, împrejurarea că elementele constitutive ale unui astfel de drept au fost născute din timpul vieții defunctului nu poate, potrivit acestei instanțe, să justifice excluderea aplicării acestui regulament. În aceste condiții, instanța menționată s-a declarat competentă să se pronunțe.

17 XK, TR și VQ au formulat recurs la Oberster Gerichtshof (Curtea Supremă, Austria), care este instanța de trimitere, împotriva hotărârii pronunțate de Oberlandesgericht Linz (Tribunalul Regional Superior din Linz, Austria). Aceștia susțin în esență că măsura în discuție în litigiul principal nu intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 650/2012.

18 SM susține în schimb că această măsură se aseamănă cu dreptul unui moștenitor rezervatar și că trebuie, prin urmare, să fie considerată ca intrând în sfera noțiunii de „succesiune”, în sensul Regulamentului nr. 650/2012.

19 În acest context, instanța de trimitere ridică problema dacă măsura menționată intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 650/2012 și în special al articolului 4 din acesta.

20 În această privință, instanța menționată arată, mai întâi, că măsura în discuție în litigiul principal constituie, potrivit reglementării austriece, un legat care există independent de orice dispoziție testamentară stabilită de defunct. Această măsură s-ar asemăna cu o rezervă succesorală, dincolo de care ar fi datorată, în măsura în care beneficiarul nu ar putea fi privat de aceasta decât pentru un motiv de dezmoștenire. Cu toate acestea, s-ar putea stabili și o analogie cu normele care țin de dreptul contractual sau de îmbogățirea fără justă cauză, din moment ce măsura menționată ar urmări remunerarea anumitor servicii. Instanța de trimitere consideră în plus că această măsură limitează autonomia de voință a persoanei în ceea ce privește soarta succesiunii sale.

21 În continuare, această instanță precizează că doctrina este împărțită în ceea ce privește aspectul dacă o astfel de măsură intră sub incidența dreptului succesoral sau a dreptului obligațiilor.

22 În sfârșit, instanța menționată subliniază că, în definitiv, tinde să considere că o măsură precum cea în discuție în litigiul principal intră în sfera noțiunii de „succesiune” în sensul articolului 4 din Regulamentul nr. 650/2012. Ea menționează în această privință, pe de o parte, efectele succesorale aferente acesteia și, pe de altă parte, interpretarea largă a noțiunii de „succesiune privind patrimoniul unei persoane decedate”, în sensul acestui regulament, reținută în jurisprudența Curții.

23 În aceste condiții, Oberster Gerichtshof (Curtea Supremă) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 4 din [Regulamentul nr. 650/2012] trebuie interpretat în sensul că dreptul la compensație succesorală [datorată pentru] sprijinul [acordat de] îngrijitor (*Pflegevermächtnis*), exercitat [în aplicarea] articolului 677 din [ABGB], [constituie] un drept care intră în sfera unei «succesiuni»?”

Cu privire la întrebarea preliminară

24 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, în cadrul procedurii de cooperare dintre instanțele naționale și Curte instituite la articolul 267 TFUE, este de competența acesteia să ofere instanței naționale un răspuns util, care să îi permită să soluționeze litigiul cu care este sesizată. Din această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, să reformuleze întrebările care îi sunt adresate. În plus, Curtea poate fi pusă în situația de a lua în considerare norme ale dreptului Uniunii la care instanța națională nu a făcut referire în enunțul întrebărilor sale [a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 martie 1986, Tissier, 35/85, EU:C:1986:143, punctul 9, și Hotărârea din 5 decembrie 2019, Centraal Justitieel Incassobureau (Recunoașterea și executarea sancțiunilor financiare), C-671/18, EU:C:2019:1054, punctul 26, precum și jurisprudența citată].

25 Astfel, împrejurarea că, pe plan formal, instanța de trimitere a vizat în întrebările sale unele dispoziții determinate din dreptul Uniunii nu împiedică Curtea să îi furnizeze toate elementele de interpretare care pot fi utile pentru soluționarea cauzei principale, extrăgând din ansamblul elementelor furnizate de această instanță și în special din motivarea deciziei de trimitere elementele de drept al Uniunii care necesită o interpretare, având în vedere obiectul litigiului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 noiembrie 1978, Redmond, 83/78, EU:C:1978:214, punctul 26, și Hotărârea din 22 ianuarie 2026, Secab, C-423/23, EU:C:2026:32, punctul 29).

26 În această privință, din cererea de decizie preliminară reiese că instanța de trimitere urmărește să afle, prin intermediul întrebării formulate, dacă măsura în discuție în litigiul principal intră în sfera noțiunii de „succesiune”, în sensul articolului 4 din Regulamentul nr. 650/2012, care stabilește competența generală a instanțelor judecătorești din statul membru în care defunctul își avea reședința obișnuită în momentul decesului de a hotărî cu privire la succesiune în ansamblul său. Această întrebare preliminară implică, așadar, și să se aprecieze dacă o măsură precum cea în discuție în litigiul principal intră în domeniul de aplicare al acestui regulament, astfel cum este definit la articolul 1 din acesta. În plus, trebuie să se țină seama de articolul 3 alineatul (1) litera (a) din regulamentul menționat, care definește noțiunea de „succesiune”. În consecință, întrebarea adresată de instanța de trimitere implică interpretarea articolului 4 din același regulament coroborat cu articolul 1 și cu articolul 3 alineatul (1) litera (a) din acesta.

27 Pe de altă parte, în ceea ce privește măsura în discuție în litigiul principal, din decizia de trimitere reiese că legislația austriacă conferă un legat în urma decesului unei persoane a cărei succesiune este deschisă, independent de orice dispoziție testamentară stabilită de defunct, anumitor rude ale acestuia, pentru sprijinul acordat într-o anumită perioadă anterioară decesului, atunci când nu au primit, pentru acest sprijin, nicio liberalitate și nicio remunerație. În plus, acest legat se datorează, în orice caz, dincolo de rezerva succesorală, beneficiarul neputând fi privat de acesta decât în prezența unui motiv de dezmoștenire.

28 Astfel, este necesar să se considere că, prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 4 din Regulamentul nr. 650/2012 coroborat cu articolul 1 și cu articolul 3 alineatul (1) litera (a) din acesta trebuie interpretat în sensul că intră în sfera noțiunii de „succesiune”, în sensul acestui articol 4, un legat *ex lege* care este conferit, ca urmare a decesului unei persoane a cărei succesiune este deschisă, independent de orice dispoziție testamentară stabilită de defunct, anumitor apropiați ai acestuia, pentru sprijinul acordat într-o anumită perioadă anterioară decesului, atunci când nu au primit, pentru acest sprijin, nicio liberalitate și nicio remunerație, acest legat fiind datorat, în orice caz, dincolo de rezerva succesorală, beneficiarul neputând fi privat de acesta decât din motive de dezmoștenire.

29 Pentru a răspunde la întrebarea adresată de instanța de trimitere, trebuie amintit că, în vederea interpretării unei dispoziții de drept al Uniunii, trebuie să se țină seama nu numai de formularea acesteia, ci și de contextul ei și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte această dispoziție (Hotărârea din 17 noiembrie 1983, Merck, 292/82, EU:C:1983:335, punctul 12, și Hotărârea din 8 mai 2025, Pielatak, C-410/23, EU:C:2025:325, punctul 54, precum și jurisprudența citată).

30 În ceea ce privește, în primul rând, modul de redactare a dispozițiilor relevante ale Regulamentului nr. 650/2012, trebuie amintit că articolul 4 din acesta prevede că instanțele judecătorești din statul membru în care defunctul își avea reședința obișnuită în momentul decesului sunt competente să hotărască cu privire la „succesiune în ansamblul său”.

31 În ceea ce privește noțiunea de „succesiune” în sensul acestui regulament, trebuie să se constate că, potrivit articolului 1 alineatul (1) din regulamentul menționat, acesta se aplică „succesiunilor privind patrimoniile persoanelor decedate”.

32 Pe de altă parte, articolul 3 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 650/2012 precizează că, în sensul acestuia, noțiunea de „succesiune” înseamnă „succesiunea privind patrimoniul unei persoane decedate și acoperă orice formă de transfer de bunuri, drepturi și obligații pentru cauză de moarte, fie că este vorba de un act voluntar de transfer, sub forma unei dispoziții pentru cauză de moarte, fie de un transfer sub forma succesiunii *ab intestat*”.

33 Desigur, astfel cum a arătat Comisia, versiunea în limba germană a articolului 1 alineatul (1) și a articolului 3 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 650/2012, care vizează domeniul de aplicare al acestuia, precum și, respectiv, definițiile pe care le conține, face referire la noțiunea de „succesiune privind patrimoniul unei persoane decedate” („*Rechtsnachfolge von Todes wegen*”), în timp ce cea a articolului 4 din acest regulament, care reglementează problema competenței generale a instanțelor din statul membru în cauză, se referă la noțiunea de „succesiune” („*Erbsachen*”). Cu toate acestea, nu este mai puțin adevărat că, în numeroase alte versiuni lingvistice ale regulamentului menționat, în special cele în limbile bulgară, spaniolă, daneză, engleză, franceză, croată, italiană, lituaniană, malteză, finlandeză și suedeză, aceste dispoziții nu conțin o asemenea diferență terminologică.

34 În această privință, potrivit unei jurisprudențe constante, formularea utilizată în una dintre versiunile lingvistice ale unei dispoziții din dreptul Uniunii nu poate să fie singurul temei pentru interpretarea acestei dispoziții sau să i se atribuie, în această privință, un caracter prioritar în raport cu celelalte versiuni lingvistice. În caz de divergență între aceste versiuni, dispoziția în cauză trebuie să fie interpretată în funcție de economia generală și de finalitatea reglementării din care face parte (a se vedea Hotărârea din 27 martie 1990, Cricket St Thomas, C-372/88, EU:C:1990:140, punctele 18 și 19, precum și Hotărârea din 4 septembrie 2025, Hakamp, C-203/24, EU:C:2025:662, punctul 34).

35 În orice caz, nimic nu permite să se considere că legiuitorul Uniunii a intenționat să confere noțiunilor de „succesiune privind patrimoniul unei persoane decedate” și de „succesiune”, în sensul Regulamentului nr. 650/2012, semnificații distincte, astfel încât este necesar să se considere că acestea coincid.

36 În aceste condiții, trebuie amintit de asemenea că articolul 1 alineatul (2) din același regulament enumeră cazuri de excludere din domeniul său de aplicare. În special, articolul 1 alineatul (2) litera (g) din Regulamentul nr. 650/2012 exclude din domeniul de aplicare al acestuia „drepturile

de proprietate și bunurile constituite sau transferate altfel decât prin succesiune, de exemplu prin liberalități”. Pe de altă parte, articolul 1 alineatul (2) litera (e) din acest regulament precizează că sunt de asemenea excluse „obligațiile de întreținere, altele decât cele pentru cauză de moarte”.

37 Totuși, aceste excluderi trebuie interpretate în mod strict [a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 septembrie 2021, UM (Contract translativ de proprietate *mortis causa*), C-277/20, EU:C:2021:708, punctul 34].

38 În această privință, Curtea a considerat deja că o dispoziție care figurează într-un acord referitor la o succesiune și care constă, asemenea unei liberalități în sensul articolului 1 alineatul (2) litera (g) din Regulamentul nr. 650/2012, într-o donație, dar produce efecte numai la decesul lui *de cuius* intră nu în domeniul de aplicare al acestei excluderi, ci în domeniul de aplicare al acestui regulament [a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 septembrie 2021, UM (Contract translativ de proprietate *mortis causa*), C-277/20, EU:C:2021:708, punctul 35].

39 În plus, trebuie subliniat că, în ceea ce privește domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 650/2012, Curtea s-a întemeiat pe constatarea potrivit căreia finalitatea principală a unei norme de drept național privea succesiunea persoanei decedate, iar nu aspectele legate de una dintre excluderile enumerate la articolul 1 alineatul (2) din acest regulament, precum chestiunile legate de regimul matrimonial, pentru a considera că aceasta se raporta la domeniul succesoral în sensul regulamentului menționat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 martie 2018, Mahnkopf, C-558/16, EU:C:2018:138, punctul 40).

40 Rezultă că noțiunea de „succesiune” în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 650/2012 este definită în mod larg în măsura în care, astfel cum se menționează la punctul 32 din prezenta hotărâre, aceasta acoperă „orice formă de transfer de bunuri, drepturi și obligații pentru cauză de moarte”, inclusiv măsurile a căror finalitate principală privește succesiunea persoanei decedate și care produc efecte la decesul lui *de cuius*.

41 În al doilea rând, niciun element al contextului în care se înscriu articolul 4 din acest regulament, precum și articolul 1 și articolul 3 alineatul (1) litera (a) din acesta nu infirmă această interpretare. Reiese în special din considerentul (9) al regulamentului menționat că acesta trebuie să se aplice pentru „toate aspectele de drept civil referitoare la patrimoniul unei persoane decedate, și anume la toate formele de transfer de bunuri, drepturi și obligații din cauză de deces”. În plus, articolul 23 alineatul (1) din același regulament prevede că legea desemnată în temeiul articolului 21 sau 22 din acesta reglementează „succesiunea în ansamblul său”.

42 În ceea ce privește, în al treilea rând, obiectivele urmărite prin Regulamentul nr. 650/2012, pe de o parte, din considerentele (7) și (8) ale acestuia reiese că acesta urmărește printre altele să îi ajute pe moștenitori și pe legatari, pe celelalte persoane apropiate defunctului, precum și pe creditorii succesiunii să își valorifice drepturile în contextul unei succesiuni cu elemente de extraneitate (Hotărârea din 21 iunie 2018, Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, punctul 49).

43 Pe de altă parte, potrivit obiectivului general al acestui regulament, enunțat în considerentul (59), care vizează recunoașterea reciprocă a hotărârilor pronunțate în statele membre în materie de succesiuni, considerentul (34) al regulamentului menționat subliniază că acesta din urmă vizează evitarea pronunțării de hotărâri contradictorii în state membre diferite. Acest obiectiv este legat de principiul unității succesiunii, concretizat în special la articolul 23 alineatul (1) din Regulamentul nr. 650/2012, care precizează că legea aplicabilă în temeiul acestui regulament are vocația să reglementeze „succesiunea în ansamblul său”. Or, acest principiu al unității succesiunii

se află de asemenea la baza normei prevăzute la articolul 4 din Regulamentul nr. 650/2012, în măsura în care acest articol precizează la rândul lui că norma respectivă determină competența instanțelor judecătorești ale statelor membre de a hotărî „cu privire la succesiune în ansamblul său” (Hotărârea din 21 iunie 2018, Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, punctele 53-55).

44 Reiese de asemenea din jurisprudență că, pentru a contribui la soluționarea eficientă a litigiilor referitoare la o succesiune, Regulamentul nr. 650/2012 urmărește să favorizeze un tratament unitar al succesiunii. Astfel, Curtea a statuat în mai multe rânduri că o interpretare a dispozițiilor regulamentului care ar duce la o fragmentare a succesiunii ar fi incompatibilă cu obiectivele regulamentului menționat [Hotărârea din 7 aprilie 2022, VA și ZA (Competență subsidiară în materie de succesiuni), C-645/20, EU:C:2022:267, punctul 37, precum și jurisprudența citată].

45 În speță, astfel cum rezultă din decizia de trimitere, o măsură precum cea în discuție în litigiul principal urmărește să compenseze anumite servicii prestate. Prin urmare, ea prezintă, în acest temei, o anumită analogie cu o creanță care ar intra sub incidența dreptului obligațiilor, în măsura în care urmărește să despăgubească persoanele apropiate defunctului pentru sprijinul acordat acestuia, fără să fi beneficiat, în timpul vieții acestuia, de o liberalitate sau de o remunerație convenită.

46 Cu toate acestea, din cererea de decizie preliminară reiese că această măsură, independent de calificarea drept „legat” reținută de dreptul național, prezintă o legătură structurală strânsă cu materia succesorală, din moment ce nu are vocația de a se aplica decât după decesul persoanei a cărei succesiune este deschisă, iar regimul său pare astfel strâns legat de aceasta. În special, dreptul austriac aplicabil arată că măsura menționată se aplică independent de orice dispoziție testamentară stabilită de defunct și, în orice caz, dincolo de rezerva succesorală și că nu poate fi înlăturată decât pentru motive de dezmoștenire. În plus, de măsura în discuție în litigiul principal beneficiază numai persoanele apropiate defunctului, definite ca fiind cele care aparțin cercului moștenitorilor săi legali, soțul lor, partenerul, înregistrat sau nu, și copiii lor, precum și partenerul de fapt al defunctului și copiii săi. Rezultă că finalitatea principală a măsurii menționate privește drepturile îngrijitorului în cadrul succesiunii.

47 Trebuie arătat de asemenea că Regulamentul nr. 650/2012 nu exclude în mod expres din domeniul său de aplicare o măsură precum cea în discuție în litigiul principal și că nu rezultă nici că o astfel de măsură intră sub incidența uneia dintre excluderile menționate la punctul 36 din prezenta hotărâre și nici a celorlalte cazuri de excludere enumerate la articolul 1 alineatul (2) din Regulamentul nr. 650/2012.

48 Prin urmare, având în vedere elementele furnizate de instanța de trimitere, rezultă, sub rezerva verificărilor care trebuie efectuate de aceasta, că aceeași măsură se raportează în principal la materia succesorală, în sensul Regulamentului nr. 650/2012.

49 Rezultă că, având în vedere elementele furnizate de instanța de trimitere, o măsură precum cea în discuție în litigiul principal intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 650/2012.

50 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 4 din Regulamentul nr. 650/2012 coroborat cu articolul 1 și cu articolul 3 alineatul (1) litera (a) din acesta trebuie interpretat în sensul că intră în sfera noțiunii de „succesiune”, în sensul acestui articol 4, un legat *ex lege* care este conferit, ca urmare a decesului unei persoane a cărei succesiune este deschisă, independent de orice dispoziție testamentară stabilită de defunct, anumitor apropiați ai acestuia, pentru sprijinul acordat într-o anumită

perioadă anterioară decesului, atunci când nu au primit, pentru acest sprijin, nicio liberalitate și nicio remunerație, acest legat fiind datorat, în orice caz, dincolo de rezerva succesorală, beneficiarul neputând fi privat de acesta decât din motive de dezmoștenire.

Cu privire la cheltuielile de judecată

51 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

Articolul 4 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor coroborat cu articolul 1 și cu articolul 3 alineatul (1) litera (a) din acesta

trebuie interpretat în sensul că

intră în sfera noțiunii de „succesiune”, în sensul acestui articol 4, un legat *ex lege* care este conferit, ca urmare a decesului unei persoane a cărei succesiune este deschisă, independent de orice dispoziție testamentară stabilită de defunct, anumitor apropiați ai acestuia, pentru sprijinul acordat într-o anumită perioadă anterioară decesului, atunci când nu au primit, pentru acest sprijin, nicio liberalitate și nicio remunerație, acest legat fiind datorat, în orice caz, dincolo de rezerva succesorală, beneficiarul neputând fi privat de acesta decât din motive de dezmoștenire.

Semnături